

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

פדיון כפרות

מנהג ישראל לקיים לקראת יום הכיפורים את מנהג הכפרות, ולתת את תמורתן לצדקה. בתי חב"ד מפייצים מעטפות מיוחדות לפדיון כפרות. זאת הזדמנות נאותה גם לקיים את מנהג הכפרות וגם לתת צדקה למוסדות העוסקים כל ימות השנה במעשי צדקה וחסד ובהפצת אור היהדות בדרכי נועם ובאהבת ישראל. פרטים בבית חב"ד המקומי.

בתי הכנסת הפתוחים

לקראת יום הכיפורים צעירי חב"ד מרחיבים את מפעל 'בית הכנסת הפתוח'. בתי חב"ד יפעילו כשלוש מאות וארבעים מנייני תפילה מיוחדים, בעבור הציבור שאינו רגיל ללכת לבית הכנסת כל ימות השנה. התפילות נערכות במאהלים גדולים וממוזגים, באולמות ציבוריים ובבתי חב"ד, והבאים גם נהנים מהדרכה מסודרת במשך התפילה. באתר מיוחד (chagim.info) מתפרסמת רשימת אתרי התפילה לפי הערים והיישובים.

לוח 'דבר בעתו'

הופיע הלוח המונומנטלי 'דבר בעתו' של הרב מרדכי גנוס ל-385 ימי שנת התשע"ו. לוחות זמני היום לערי תבל, לוחות שיעורי תורה, סדר היום - הלכות ומנהגים, דברי הימים ומאורעות היסטוריים, מעשה בראשית, שבת הארץ - מוצאי שביעית, ייבנה המקדש - 'הקהל' ועוד. 1712 עמודים.

זמני השבוע

נירוק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
6:42	7:19	7:04	6:38
7:39	8:17	7:55	7:31

322 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 972-72-2770100 • פקס' 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

הפקה והפצה: המרכז לעזרי שלוחות
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שלא נישאר בלי תשובה

למה גם שומרי מצוות צריכים לחזור בתשובה, ואיך אפשר לחזור למקום שמעולם לא היית בו? משמעותו האמיתית של מושג התשובה

תשובה לכול. סליחות בקבר שמעון הצדיק, ירושלים (צילום: מאיר אלפסי)

המושג 'חזרה בתשובה' נתפס כיום כמעבר של לא-דתיים לחיי תורה ומצוות, אבל האמת היא שהתשובה נועדה לכל יהודי. שלוש פעמים בכל יום אנו מבקשים: "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך". זו תפילתם ומשאלתם של יהודים יראי שמים ומדקדקים במצוות. הם מעולם לא חיללו שבת ולא אכלו מזון שאינו כשר, ובכל זאת הם מבקשים שהקב"ה יעורר את ליבם כדי שיחזרו בתשובה.

דרך חדשה, שלא הכירו. אף קשה היה לבוא אליהם בטענה כלשהי, מפני שהיו בבחינת 'תינוקות שנשבו'.

במבט ראשון נראה שמושג ה'חזרה בתשובה' אינו הולם כלל את הסוג השלישי. איך אפשר לחזור למקום שלא היית בו מימדיך?

שיבה לעצמנו

ובכל זאת, גם הסוג זה נקרא 'חזרה בתשובה', כי בעומק הדברים גם כאן שיבה למקור, ואין זה מעבר לדרך חדשה וזרה. גם מי שלא התחנך על ברכי היהדות ואף מי שלא ידע שהוא יהודי - בנפשו היה ונשאר יהודי, והיהדות הייתה ונותרה שלו. הוא 'היה כאן', גם אם לא ידע זאת. אולי מבחינת תודעתו הגלויה אלה דברים חדשים ובלתי-מוכרים, אבל בנקודת האמת הפנימית שלו - היהדות הייתה שלו, ונפשו הייתה קשורה בה מאז ומעולם. עכשיו רק גילה זאת.

התשובה, בעיקרה, היא התעוררות של האדם בשאיפה להשיג את האמת, לתקן את עצמו, להיות שלם יותר. התעוררות כזאת אינה מיוחדת לקבוצה זו או אחרת, אלא לכל יהודי באשר הוא. כלונו צריכים לחזור בתשובה, לתקן, להשתפר, לחתור להיות טובים יותר. עכשיו הזמן, והקב"ה ודאי יקבל את תשובתנו באהבה ויחתמנו לחיים טובים.

דווקא יהודים שומרי מצוות יודעים עד כמה עליהם לשוב בתשובה. הם, שהתחנכו לאורה של תורה ומכירים את היקף דרישותיה, מרגישים יותר מכול עד כמה עדיין הם רחוקים מהגשמת ערכיה. דווקא הם יודעים כמה הם נכשלים בחיי היום-יום, ועד כמה עליהם לשוב בתשובה ולתקן את דרכיהם.

שלושה סוגים ב'תשובה'

יש כמה וכמה סוגים של 'תשובה'. הראשון - יהודים שומרי תורה ומצוות, שעושים תשובה ומתקנים את חטאיהם. תהליך התשובה כאן פנימי יותר, וביטויי החיצוניים מצומצמים או אף אינם נראים בהכרח.

הסוג השני - תשובתם של מי שגדלו על ברכי התורה והמצוות, נטשו את דרך התורה, ועכשיו שבים ומקבלים עליהם עול תורה. כמו-כן אפשר להכליל בסוג הזה את מי שהידרדרו לעולם הפשע, ושבים עכשיו לדרך הישר. הצד השווה שבהם - מדובר במי שחונכו בדרך הישרה, סטו ממנה ועתה באו לידי החלטה לשוב אליה.

הסוג השלישי - יהודים שלא חונכו בדרך התורה והמצוות, לא למדו יהדות, וקצתם אפילו לא ידעו שהם יהודים. בשלב כלשהו התוודעו ליהדותם והחליטו להתקרב אל התורה ולהתנהג על-פי הוראותיה. בעבור כל אלה היהדות היא

עדי הקידושין: השמים והארץ

עליה. אם חסר אחד מהם – אין כאן קידושין כלל.

לא לפרוש

ברור לגמרי שאי אפשר ל'ארץ' להיות בלי 'שמים' – גשמיים שאינה קשורה ברוחניות. אך הבעל-שם טוב גילה שגם 'שמים' בלי 'ארץ' אין זו הדרך הנכונה. כשאדם מקדש את חייו הרוחניים אך אין הוא עוסק בקידוש חייו הגשמיים – אין כאן עדות על קידושיו לקב"ה.

בספר משלי נאמר: "בכל דרכיך דעהו". גם ב"דרכיך", בתחומים הגשמיים, עליך לדעת את הקב"ה, שכן הוא נוכח בכל מקום. תפקידו של היהודי לגלות את הקדושה החבויה בגשמיים, ולרומם אותה. אמנם יש יחידים סגולה שתפקידם לפרוש מן העולם, בבחינת "ומן המקדש לא יצא", אך תפקידו של יהודי בכלל הוא לקדש את השמים ואת ה'ארץ' גם יחד, שיהיו שניהם עדים נאמנים על קידושיו לקב"ה.

(רשימות כרך ה, עמ' 238)

ישראל לקב"ה בהר סיני, אלא ההתקדשות הזאת מתהווה בכל רגע ורגע מחדש.

כך גם בתחום השמים – המהות הרוחנית של היהודי. אלה החכמות שהוא לומד והערכים שהוא מאמץ. אם הללו מיוסדים על האמונה בקב"ה, הרי השמים שלו מעידים על קידושיו לקב"ה.

שני עדים

חז"ל הסבירו שבכל פעם שהתורה מדברת על עדות, כוונתה לשני עדים, גם אם נאמר יעד בלשון יחיד. אם כן, למה לא לכתוב עדים בלשון רבים? אלא שהתורה רומזת שעדותם של שני עדים נחשבת לדבר אחד. אין כאן שתי עדויות שהצטרפו זו לזו, אלא נוצרה מציאות חדשה של עדות. אם יסתלק אחד מן העדים, אין כאן עדות כלל.

כן הוא גם בעדות השמים והארץ בדבר קידושיהם של בני ישראל לקב"ה. כדי שתהיה עדות יש צורך שגם השמים וגם הארץ יעידו

בפרשתנו משה רבנו אומר: "הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם... ואדברה באזניהם את הדברים האלה, ואעידה בם את השמים ואת הארץ". אין זו הפעם הראשונה שהשמים והארץ משמשים עדים על דברי הקב"ה לעם ישראל.

במובן מסויים הקשר בין בני ישראל לקב"ה נמשך לקשר שבין חתן לכלה. גם בקידושין חתן וכלה דרושים עדים. בדרך כלל תפקידם של עדים לאשר התרחשות כלשהי. אלה נקראים עדי בירור. ואילו עדי קידושין אינם עדי בירור, אלא עדי קיום. כשם שלצורך הקידושין דרושה טבעת, כך העדים הם חלק מהתהוות הקידושין.

עדות מתחדשת

כאשר בני ישראל התקדשו לקב"ה היו השמים והארץ עדים לכך. 'הארץ' איננה רק האדמה שעליה דרכו בני ישראל, אלא היא מייצגת את הממד הגשמי בחייו של היהודי. אלו צרכיו הגשמיים וגופו. כאשר הארציות של היהודי משדרת קדושה, אין זו עדות בלבד על שלפני יותר משלושת אלפים שנה התקדשו בני

אמרת השבוע

צחוק בכל העולמות

פעם אחת, בעת אמירת הסליחות, עלתה נהרת שמחה וצחוק על פניו של רבי אלימלך מליז'נסק. לאחר מכן סיפר למה צחק:

"בעיירה אחת חי יהודי שהתפרנס מחנות שהחזיק. יום אחד פתח גוי חנות מתחרה, והלקוחות החלו לקנות אצלו. ככל שהידלדלה פרנסתו של היהודי החל להתרעם על הקב"ה והחסיר עוד חלק מהתפילה, עד שחדל מלהתפלל.

"עכשיו החליט היהודי להתפייס עם הקב"ה. הוא מזג שתי כוסות יין שרף, שתה אחת ואמר לקב"ה: 'הלוא אתה אינך שותה, אשתה אני בשבילך. הבה נתפייס'. פשטותו של היהודי עוררה שמחה וצחוק בעולמות העליונים, ולכן צחקתי גם אני."

פתגם חסידי

"כי עמך הסליחה למען תיוורא – אנחנו צריכים להיות יראי שמים, ואולם העוונות חוצצים בינינו ובין ה'. לכן הקב"ה צריך לסלוח, כדי שנוכל לירא מפניו באמת" (החזנה מלובלין)

תשובה | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

מן המעיין

אדם חדש

"ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו" (דברים ל,ב). כשם שבהכנסת נר דולק למקום חשוך, החושך סר וכאילו לא היה כלל, כך כשהאדם חוזר בתשובה, אף שחטא מקודם והשחית את דרכו, הוא נעשה ברייה חדשה, וכאילו לא חטא כלל.

(הבעל-שם טוב)

תיקון הפגמים בהמשך

מי שרוצה לשוב בתשובה אל ישים לב לתקן את פגמיו, אלא ישתדל להרחיק את עוונותיו מנגד עיניו. תחילה יברח מן היצר הרודף אחריו, ויתאמץ לעבוד את ה' ביראה ובאהבה.

(המגיד מקו'ניץ)

התנהגות רחמנית

סימן שהאדם שב בתשובה הוא אם התנהגותו במידת הרחמים. כי העבירות מולידות אכזריות בלב האדם והתשובה פותחת את ליבו לרחמים. ואף אצל הקב"ה כן, כמו שנאמר (דברים ל,ג) "ושב ה' אלוקיך את שבותך וריחמך".

(רבי שמלקה מניקלשבורג)

מעלת לב נשבר

"מקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים" (ברכות לד). צדיק גמור, כלומר מי שרואה עצמו גמור ומושלם בדבריו ובמעשיו,

הוא במדרגה נמוכה מזו של בעל תשובה, שליבו נשבר בקרבו.

(רבי בונם מפשיסחה)

שב עמה

"ושב ה' אלוקיך את שבותך וריחמך" (דברים ל,ג). תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר: בוא וראה כמה חביבים ישראל לפני הקב"ה, שכל מקום שגלו ישראל, שכינה עמהם, ואף כשהם עתידים להיגאל שכינה עמהם, שנאמר "ושב ה' אלוקיך את שבותך". 'השיב' לא נאמר אלא 'ושב', מלמד שאף הקב"ה שב עמהם מן הגלות.

(מגילה כט,א)

תלמידי ה'

בני ישראל הם תלמידי הקב"ה, ככתוב (ישעיה נד) "וכל בנייך לימודי ה'", ומכיוון שההלכה היא ש"תלמיד שגלה מגלין רבו עמו" (מכות י), מקיים הקב"ה הלכה זו, שכן מה שהוא עושה, אומר לישראל לעשות. לכן השכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם.

(הרבי מליובאוויטש)

שהוי' יהיה אלוקיך

"ושבת עד ה' אלוקיך" (דברים לד). עבודת התשובה צריכה להיות עד ש"הוי", שהוא למעלה מהטבע, יהיה "אלוקיך" – 'אלהים' בגימטרייה 'הטבע'.

(המגיד ממזריטש)

כל נדרי על המים

כשהתקרב יום הכיפורים, החלה הדאגה לכרסם בליבי. על תפילה בבית כנסת לא היה אפשר אפילו לחלום. אני אסיר במחנה כפייה בסיביר, עונש על פעילותי למען היהדות. מנהלי העבודה מעמיסים עלינו עבודות פרך, שבעה ימים בשבוע. אבל לפחות שאצליח להימנע מחילול היום הקדוש.

עובדת היותי 'סרבן' עבודה בשבתות וחגים כבר הייתה ידועה למפקדים, והללו עקבו אחריי בשבע עיניים. הייתי שמח לבלות את החג בצינוק, ובלבד שלא איאלץ לצאת לעבודה.

אפשרות אחת הייתה לשהות בחדר המטאטאים, שהיה רחוק מן העין, אולם גם שם עבדו ביצירת מטאטאים, ושהייתי במקום בבטלה הייתה נתפסת מיד כחריגה. הוגעתי את מוחי בחיפוש אחר מוצא, והעליתי חרס ביד.

בערב יום הכיפורים, כאשר נערכנו לצאת לעבודה היומית, הבחין הבריגדיר (הממונה על הבריגדה, קבוצת הפועלים) שפניי נפולות. "מה קרה לך?", שאל אותי. החלטתי לחלוק עמו את מצוקתי.

למשמע הדברים האדימו פניו מכעס. הוא הביט בי בעיניים מזרות אימה, וכמעט הרים עליי את ידו להכותני. "למה לא אמרת לי זאת קודם לכן?", סינן בטרוניה. "וכי אני צריך לזכור את החג שלך? הרי זה היום הקדוש לכם! זכורני שבילדותי ביליתי בביתו של יהודי, יעקב רימר שמו, שעשה את כל הלילה בבית הכנסת! למה שתקת?"

כעבור כמה רגעים התקררה דעתי. "טוב, עליי לעשות משהו בעבורך, לא אטוש אותך", הבטיח.

עם הגיענו למקום העבודה חילק הבריגדיר את האסירים לעבודותיהם, ואז הורה לי: "בוא עמי!".

צעדנו יחד עד שהגענו למבנה שבנייתו טרם הושלמה. הבריגדיר הכניסני פנימה והוביל אותי למרתף חשוך, שקרקעיתו הייתה מלאה מים בגובה של מטר מן הרצפה. מתוך המים בצבצו בולי עץ גבוהים, שהתנשאו לגובה מטר מעל פני המים. מדי פעם בפעם צנחו אבנים קטנות מן התקרה אל תוך המים. החשכה הייתה מוחלטת, ונאלצנו להמתין עד שעיינינו החלו לראות משהו.

"עלה על אחת הקורות", הורה לי

הבריגדיר, "אך היזהר שלא להתנועע בעת תפילתך, כי אז תיפול למים העמוקים. בטוח אני שבוכות דבקותך באמונתך אלווקיך ישמור אותך שלא יקרה לך מאומה. המתן כאן ואל תצא עד שאשוב".

נותרתי לבדי במרתף החשוך. קשה היה מאוד לשמור על איזון בעמדי

על בול העץ, שקוטרו כשלושים סנטימטרים. דילגתי אפוא מבויל עץ אחד למשנהו, עד שהגעתי לעץ אחד שהיה סמוך לקיר, וכך יכולתי להישען בגבי על כותל המרתף. זו הייתה בחירה נבונה, שכן כאן לא נפלו אבנים רבות.

הדילוגים והשמירה על שיווי המשקל

מאת מנחם ברוד

לומדים גאולה

יחזיר בתשובה

הזוהר (חלק ג, קנגב), אומר שמישח צדקנו יחזיר את הצדיקים בתשובה: "משיח אתא לאתבא צדיקא בתשובתא" (=המשיח בא להשיב את הצדיקים בתשובה). לכאורה יש כאן סתירה פנימית – אם הם צדיקים, מדוע עליהם לעשות תשובה; ואם יש להם חטאים ועוונות, שעליהם יידרשו לשוב בתשובה, למה הם נקראים צדיקים?

ברור שאין הכוונה לומר כי הצדיקים יידרשו לשוב בתשובה על חטאים ועוונות. אם התורה קוראת להם צדיקים, פשיטא שהם אכן צדיקים גמורים, בלי חטא ועוון. החזרת הצדיקים בתשובה פירושה שבביאת המשיח יזכו גם הצדיקים במעלתם של בעלי תשובה, ובכך ישיגו את שתי השלמויות – השלמות של צדיקים והשלמות של בעלי תשובה.

שתי דרכי עבודה

בעבודת הצדיקים יש יתרון גדול וחשוב, ולכן כל יהודי נדרש להיות צדיק ולא לחטוא – יתרון הדרך הישרה. צדיק הוא יהודי הולך בדרך ה' ואינו סוטה ממנה. זה יהודי שכל חייו קודש לה', לתורתו ולעבודתו. הוא מעולם לא זז מתחום הקדושה. באישיותו ובמעשיו הוא מגלם את רצון ה' – כך הקב"ה רוצה שיהודי יתנהג.

לעומתו, גם לבעל התשובה יתרון גדול ומיוחד, ולכן נאמר: "במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם". בעלי התשובה הופכים את החושך לאור. דווקא מפני שסרו מדרך הישר ופנו לדרכים עקלקלות, הרי בשובם לעבודת ה' הם מוכיחים שהאמת האלוקית פורצת גם מתוך החושך עצמו. ויתרון נוסף – בעלי התשובה, שהיו רחוקים מאוד ה', צימאונם לדבוק בה' חזק ועצום הרבה יותר מצימאונם של הצדיקים. צימאון זה ממלא אותם אהבה עצומה לקב"ה, עד שמחמתה גם זדונותיהם בעבר נהפכים לזכויות.

צדיקים כבעלי תשובה

אך איך הצדיקים יכולים לזכות במעלתם של בעלי התשובה, והלא הם לא סרו מעולם מדרך הישר, וממילא אין בהם אותו צימאון עצום ואהבה עצומה לה', שיש לבעלי התשובה?

אלא שגם הצדיקים נדרשים לעורר בעצמם בחינה של תשובה. אין זו תשובה על חטאים, אלא תשובה במובן של התעלות למדרגות נעלות לאין ערוך. הצדיקים צריכים להגיע להכרה שכל עבודתם עד כה הייתה בדרגה נמוכה ביותר לעומת עוצם ההתקשרות והדבקות הנדרשות מול אין סופיותו של האור האלוקי. כך יתעורר בהם צימאון עצום, בדוגמת צימאונם של בעלי התשובה.

אולם גם כשהצדיקים אכן עוסקים בעבודת התשובה, ומתעלים לתחושה של תשובה וצימאון לה', עדיין אין צימאונם ותשובתם מגיעים לדרגת התשובה של בעלי תשובה. בכל זאת הללו היו בתוך הרע ממש, וממילא צימאונם ודבקותם גדולים לאין ערוך מהצימאון שצדיקים יכולים לעורר בנפשם עלי ידי התבוננות ומחשבה בגדולת ה'.

וכאן בא תפקידו של המלך המשיח. הוא יעלה וירומם את הצדיקים למעלת בעלי תשובה ממש. כאשר יפקח את עיניהם לראות את הגילוי האלוקי העצום של תקופת הגאולה, יחושו אז הצדיקים כבעלי תשובה. כל עבודתם עד כה תיראה לפניהם כאין וכאפס מול עוצמת האמת האלוקית, והם יחושו צורך לעשות תשובה ממש, על שלא עבדו את ה' כראוי. אז יגיעו גם הצדיקים למעלת בעלי התשובה, ובכך יתחברו שתי השלמויות הללו (ראה ליקוטי תורה דברים צבב; שיר השירים נב; ועוד).

עייפו אותי מאוד, וכעת היה עליי לנוח מעט ולצבור כוח. כשהתאוששתי, התחלתי להתכונן לתפילת 'כל נדרי'.

עמדתי להתפלל כשאני מודע לסכנה הגדולה המרחפת על ראשי. תזוזה חדה מדיי – ואפול למים. בתוך כך עלול משהו להבחין בהיעדרותי ואם ייפתחו חיפושים וימצאוני, עלול אני להיענש בעונש מוות. קולות האבנים הפוגעות במים התערבו עם קול בכיי שלי, וכך פתחתי ביכל נדרי'.

אחרי התפילה התחלתי לומר פרקי תהילים. הזמן החולף נדמה בעיניי כנצח. הישיבה על בול עץ במרתף האפל הייתה קשה ומפרכת. באשמורת הבוקר שמעתי פתאום את קולו של הבריגדיר: "היכן אתה? צא!".

למשמע קולו חשתי כאילו התעוררתי משינה, אף שלא עצמתי עין. הדריכות הגדולה התפוגגה, וחולשה גדולה נמסכה בגופי. לא הייתי מסוגל למצוא את דרכי החוצה בעלטה, והבריגדיר נאלץ להביא שני שקי מלט גדולים ולהצית אותם. לאורם הצלחתי לאזור את כוחותי האחרונים ולדלג מן המרתף המסוכן.

התקשיתי להתייצב על רגליי הרועדות. הבריגדיר תמך בי. הבחנתי שבעיניו נוצצות דמעות. חשבתי לעצמי: 'ריבוננו של עולם! אילו ניסים חוויתי בלילה הזה... זכיתי שלא לחלל את קדושת היום, ואף התאפשר לי להתפלל בשקט. ניצלתי מטביעה במים העכורים, וכעת אני מבחין בדמעות בעיניו של הבריגדיר הזה... הלוא דיי היה להזכיר את שמו של האיש כדי להטיל אימה ופחד על כל האסירים, ואף שלטונות המחנה נזהרו מפניו. הוא כבר שלח כמה וכמה בני אדם לעולם האמת. והנה הוא בוכה בראותו את מצבי בליל יום הכיפורים!'.

הבריגדיר היה נרגש. הוא חיבק אותי בחוקה. "אנא, סלח לי", אמר בדמעות. "לא היה לי שום פתרון אחר היכן להסתיר אותך. כעת מאמין אני שאלוקים ריחם עליך".

בהגיעי לצריפי נפילתי מרוב תשישות. הבריגדיר הורה מיד לאחד האסירים לסייע לי להחליף את בגדיי הרטובים. השכיבו אותי במיטה, כיסוני בשמיכות והזמינו רופא. הוא הזריק לי תרופה חזקה והנפיק בעבורי אישור למנוחה של יומיים במיטתי.

לא היה מאושר ממני: כעת יכולתי להתפלל בשקט ובמנוחת הדעת!

(סיפורו של הרב אליעזר ננס, על-פי הספר 'האיש שלא נכנע')

הניגון עורר את הנשמה

– הוגלה לסיביר. הילד כבר גדל בבית נטול סממנים יהודיים.

"חבריי ידעו שאני יהודי, אבל הצטיינתי בלימודים ומבחינתם הייתי רוסי כמותם", הוא מספר. בצעירותו נתמנה לתפקיד בכיר בתעשייה הצבאית. לכאורה היה לו כל מה שביקש, אבל בהיותו כבן ארבעים החל לכתוב שירים על משמעות החיים. משהו בליבו זעק.

מהנדס לבעיות הלכה

עד היום אין לו מושג איך 'צנח' פתאום הרב לביתו. "חברים סיפרו שבא רב מישראל", הוא משחזר. "שמחתי שהוא בא, אם כי לא כל-כך הבנתי את מטרת ביקורו". באותו מפגש הרב דרוקמן כתב בעבורו 'פדיון נפש' לרבי מליובאוויטש וביקש ש"יעקב (יאשה) בן אידה (אורלוב)" יזכה לעלות לארץ הקודש.

הברכה התממשה במהירות. זמן קצר לאחר מכן הצליח יעקב לצאת מרוסיה ולעלות לארץ. העלייה הייתה גם רוחנית. "התחלתי ללמוד עברית ובהמשך גיליתי את עולמה של התורה", הוא אומר. במרוצת השנים זכה לסיים כמה מסכתות בש"ס. את כישרון ההנדסה שלו רתם לטובת עבודתו החדשה כמהנדס במכון המדעי טכנולוגי לבעיות ההלכה, בראשות הרב לוי-יצחק הלפרין.

זה קרה לפני חצי יובל. הרב דוד-מאיר דרוקמן, רב העיר קריית מוצקין, נסע לביקור בברית-המועצות. בעיר פרם שבהרי אורל הציע לו ידיד לבקר יהודי מקומי, שאינו יודע דבר על יהדותו. הרב ישב מול היהודי ובמקום להרבות מלל פיזם לעצמו את הניגון 'אלי אתה ואודך' של רבי שניאור-זלמן מלאדי. "תוך כדי השירה התרגשתי ומעיניי זלגו דמעות", תיאר הרב דרוקמן. "כשהרמתי את מבטי הופתעתי לראות שגם האיש היושב מולי בוכה".

אלה היו ימים קשים לאותו יהודי, יאשה שמו. הוא נותר לבדו, אחרי שאשתו ובנם עלו ארצה. בשל תפקידו כמהנדס בכיר בתעשייה הצבאית של רוסיה סורבו פעם אחר פעם בקשות העלייה שהגיש. הניגון עורר את ליבו והביא אותו לפרוק לפני הרב את מצבו העגום. עוד נשוב למפגש הזה.

שירים על משמעות

כשמביטים כיום על 'יאשה', הלוא הוא ר' יעקב אורלוב (75), תושב רמות בירושלים, קשה להאמין שהוא גיבור הסיפור. הוא נראָה כמי שנוגד וגדל בעולם החרדי. אבל הוא נולד בעיר בריאנסק שברוסיה. סבו היה שוחט, ולאחר שנתפס עוסק במלאכת הקודש

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

שינויים בתפילה

שאלה: למה יש שינויים בתפילות עשרת ימי תשובה, ומה הדין אם שכחו והתפללו כרגיל?

תשובה: השינויים מדין התלמוד: בברכה שלישית של תפילת העמידה, במקום לסיים 'הא-ל הקדוש', מסיימים 'המלך הקדוש' (וכך אומרים בליל שבת, בתוך ברכת 'מעין שבע'). בברכת 'השיבה שופטינו' במקום לסיים 'מלך, אוהב צדקה ומשפט', מסיימים 'המלך המשפט'. כי בימים האלה הקב"ה מראה את מלכותו בגלוי, בבואו לשפוט את העולם.

מי שטעה ואמר כרגיל, אם נזכר מיד, אומר מיד "המלך הקדוש" או "המלך המשפט". אם נזכר לאחר שיעור זמן אמירת שלוש המילים "שלום עליך, רבי", או שכבר התחיל את הברכה הבאה – אם טעה ב'האיל הקדוש', צריך לחזור ולהתחיל

מראש התפילה. אם טעה ב'השיבה שופטינו' ימשיך בתפילתו כרגיל (וטוב שיתפלל שוב כראוי, כ'תפילת נדבה').

הוספות מתקנת הגאונים: בברכה ראשונה של תפילת העמידה – "זכרנו לחיים"; בברכה שנייה – "מי כמוך"; בברכת 'מודים' – "וכתוב", ובברכת 'שים שלום' – "ובספר חיים". אם שכח לאומרם, ונזכר לאחר שאמר את שם ה' שבחתימת הברכה – אינו חוזר.

הוספות מאוחרות: בין 'שתבח' לקדיש אומרים "שיר המעלות ממעמקים". ב'תחנון' אומרים בשחרית ובמנחה "אבינו מלכנו".

זאת, כמוכן, נוסף על אמירת ה'סליחות' בהשכמה, כנהוג ברוב קהילות ישראל (למנהג חב"ד אין אומרים סליחות בעשרת ימי תשובה אלא בצום גדליה בלבד, כ'תענית ציבור').

מקורות: ברכות יב.ב. תושו"ע או"ח סי' תקפב, תרב, נו"כ וש"ע אדמו"ר הזקן שם. ספר המנהגים חב"ד עמ' 52.

הרב דרוקמן ואורלוב בימים ההם ולפני זמן מה

אין יהודי בודד

חיבור מיוחד הוא מרגיש ליום הכיפורים. "כשכתבתי שירים בימים ההם ציינתי את תאריך הכתיבה של כל שיר. לימים גיליתי שאחד השירים המיוחדים שכתבתי על משמעות החיים, נכתב ב...יום הכיפורים – שלא ידעתי אז על קיומו! באותו רגע הבנתי את החיבור המיוחד שיש לי ליום קדוש זה. בעבורי יום הכיפורים הוא יום גאולת נשמת.

"כל יהודי צריך להרגיש שהקב"ה איתו", הוא אומר לסיים. "אין יהודי בודד. אני גיליתי את יד ההשגחה שם, כשחשתי שאני בודד".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

רוצים לדעת מה יהיה?

הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים

368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

מתנה לחג!

הכרך השני של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע'

70 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 352 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020